

Bruksela, 14 lutego 2020 r.
(OR. en)

5767/20

COMPET 42
IND 15
MI 36

NOTA

Od: Prezydencja
Do: Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada

Dotyczy: *Przygotowania do Rady ds. Konkurencyjności w dniach
27–28 lutego 2020 r.*
Europejski Zielony Ład – transformacja przemysłu UE w kierunku
neutralności klimatycznej i obiegu zamkniętego
Prezentacja przygotowana przez Komisję
Deбата orientacyjna

Delegacje otrzymują w załączeniu notę prezydencji pt. „Europejski Zielony Ład – transformacja przemysłu UE w kierunku neutralności klimatycznej i obiegu zamkniętego” – z myślą o debacie orientacyjnej, która odbędzie się na posiedzeniu Rady ds. Konkurencyjności w dniu 27 lutego 2020 r.

Rada ds. Konkurencyjności, 27 lutego 2020 r.

Europejski Zielony Ład – transformacja przemysłu UE w kierunku neutralności klimatycznej
i obiegu zamkniętego

Dokument informacyjny prezydencji w celu wymiany poglądów

Europejski Zielony Ład, strategia opublikowana przez Komisję w dniu 11 grudnia 2019 r., określa, jak sprawić, by do 2050 r. Europa stała się pierwszym kontynentem neutralnym dla klimatu, ożywić gospodarkę, poprawić zdrowie i jakość życia obywateli, dbać o przyrodę i nie pozostawiać nikogo w tyle.

12 grudnia 2019 r. Rada Europejska zatwierdziła cel polegający na osiągnięciu przez UE neutralności klimatycznej do 2050 r., odnotowała komunikat Komisji w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu i zwróciła się do Rady o podjęcie dalszych prac w związku z zatwierdzeniem celu na 2050 r. Rada Europejska podkreśliła, że kolejne wieloletnie ramy finansowe w znaczący sposób przyczynią się do działań na rzecz klimatu.

Ponadto stwierdziła, że wszelkie odpowiednie przepisy i polityki UE muszą być spójne z realizacją celu w postaci neutralności klimatycznej i muszą się do tej realizacji przyczyniać przy poszanowaniu równych warunków konkurencji.

Europejski Zielony Ład przedstawia plan działania obejmujący polityki i środki służące osiągnięciu transformacji, której potrzebujemy we wszystkich sektorach. Wiele z nich zostanie wdrożonych w pierwszym roku urzędowania Komisji i będzie stanowić ważną część programu prac Komisji na 2020 r.

Komisja ogłosiła, że udoskonali sposób, w jaki jej wytyczne dotyczące lepszego stanowienia prawa i narzędzia wsparcia odnoszą się do kwestii zrównoważonego rozwoju i innowacji. Celem jest zapewnienie, aby wszystkie inicjatywy w ramach Zielonego Ładu osiągnęły swoje założenia w sposób jak najbardziej skuteczny i jak najmniej uciążliwy, a wszystkie inne inicjatywy UE były realizowane zgodnie ze złożonym „zielonym” przyrzeczeniem, aby „nie szkodzić”.

Prezydencja chorwacka jest gotowa moderować prowadzone na forum Rady dyskusje na temat wszystkich wniosków związanych z tym kontekstem.

Mobilizacja sektora przemysłu na rzecz czystej gospodarki o obiegu zamkniętym

Europejski przemysł odgrywa kluczową rolę w przyszłości Europy jako ważne źródło trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu. Silna baza przemysłowa stanowi fundament naszej konkurencyjności i dobrobytu. Bez nowoczesnego przemysłu nie będzie możliwa transformacja społeczeństwa w kierunku zrównoważonej, neutralnej dla klimatu i cyfrowej przyszłości.

Jak podkreślono w Nowym Zielonym Ładzie, osiągnięcie neutralnej dla klimatu gospodarki o obiegu zamkniętym wymaga pełnej mobilizacji przemysłu. Transformacja sektora przemysłowego i wszystkich łańcuchów wartości zajmie 25 lat – jedno pokolenie. Transformacja musi sprawić, by Europa przeszła z gospodarki linearnej na gospodarkę o obiegu zamkniętym, tzn. z takiej, która „bierze – wytwarza – sprzedaje – wyrzuca”, na taką, która naprawia, wykorzystuje ponownie, dokonuje regeneracji produktów i dopiero gdy możliwości te zostały wyczerpane, dokonuje recyklingu i ponownie kieruje zasoby do produkcji. Jeżeli chcemy być gotowi w 2050 r., w ciągu najbliższych pięciu lat trzeba podjąć decyzje i zacząć działać.

Pilnie potrzeba nowych, opartych na cyfryzacji modeli biznesowych, by przyspieszyć realizację obiegu zamkniętego i promować dematerializację naszej gospodarki, zmniejszając w ten sposób zależność Europy od materiałów wyjściowych.

Transformacja to szansa na rozwój zrównoważonej działalności gospodarczej sprzyjającej tworzeniu miejsc pracy. Technologie niskoemisyjne, a także zrównoważone produkty i usługi mają duży potencjał na rynkach światowych. Także gospodarka o obiegu zamkniętym oferuje duże możliwości, jeśli chodzi o nową działalność gospodarczą i powstawanie miejsc pracy.

Transformacja jest jednak zbyt powolna i nierówna.

Jednocześnie tak długo, jak wielu partnerów międzynarodowych nie podziela ambicji UE, podczas gdy UE zwiększa swoje ambicje w zakresie celów klimatycznych, będzie istnieć ryzyko ucieczki emisji. Może to nastąpić albo w drodze przenoszenia produkcji z UE do innych państw o niższych ambicjach w zakresie redukcji emisji, albo poprzez zastępowanie wyrobów unijnych wyrobami z importu, których produkcja wiąże się z wysokimi emisjami. W razie urzeczywistnienia się tego zagrożenia nie uda się zmniejszyć emisji w skali ogólnoswiatowej. Dlatego też Komisja zamierza opracować stosowany na granicach mechanizm korygujący związany z emisją dwutlenku węgla w odniesieniu do wybranych sektorów (stosowny wniosek chce przedstawić w 2021 r.).

W marcu 2020 r. Komisja przyjmie strategię przemysłową UE. Strategia ta powinna dotyczyć stawiania czoła podwójnemu wyzwaniu: zielonej transformacji i transformacji cyfrowej, i obejmować wszystkie istotne obszary polityki. Europa musi wykorzystać potencjał transformacji cyfrowej, która ma decydujące znaczenie dla osiągnięcia celów Zielonego Ładu. Silniejsze przemysłowe łańcuchy wartości oparte na obiegu zamkniętym mają kluczowe znaczenie dla ekologicznego i zrównoważonego przemysłu UE i dają UE przewagę konkurencyjną, gdyż uzyskuje ona status pioniera w urzeczywistnieniu neutralności emisyjnej. Ramy ładu korporacyjnego powinny ulec zmianom, ponieważ wiele przedsiębiorstw koncentruje się na krótkoterminowych wynikach finansowych zamiast na długoterminowym i zrównoważonym rozwoju. Niezwykle istotne jest promowanie nowych form współpracy z przemysłem oraz inwestycji w strategiczne łańcuchy wartości. Wzmocnienie europejskich łańcuchów wartości jest ważne w kontekście globalnym, tak by zwiększyć konkurencyjność przemysłową i autonomię strategiczną. Projekty stanowiące przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania są jednym z istotnych narzędzi wspierania strategicznych łańcuchów wartości na szczeblu UE, ale nie powinny być jedynym środkiem służącym temu celowi.

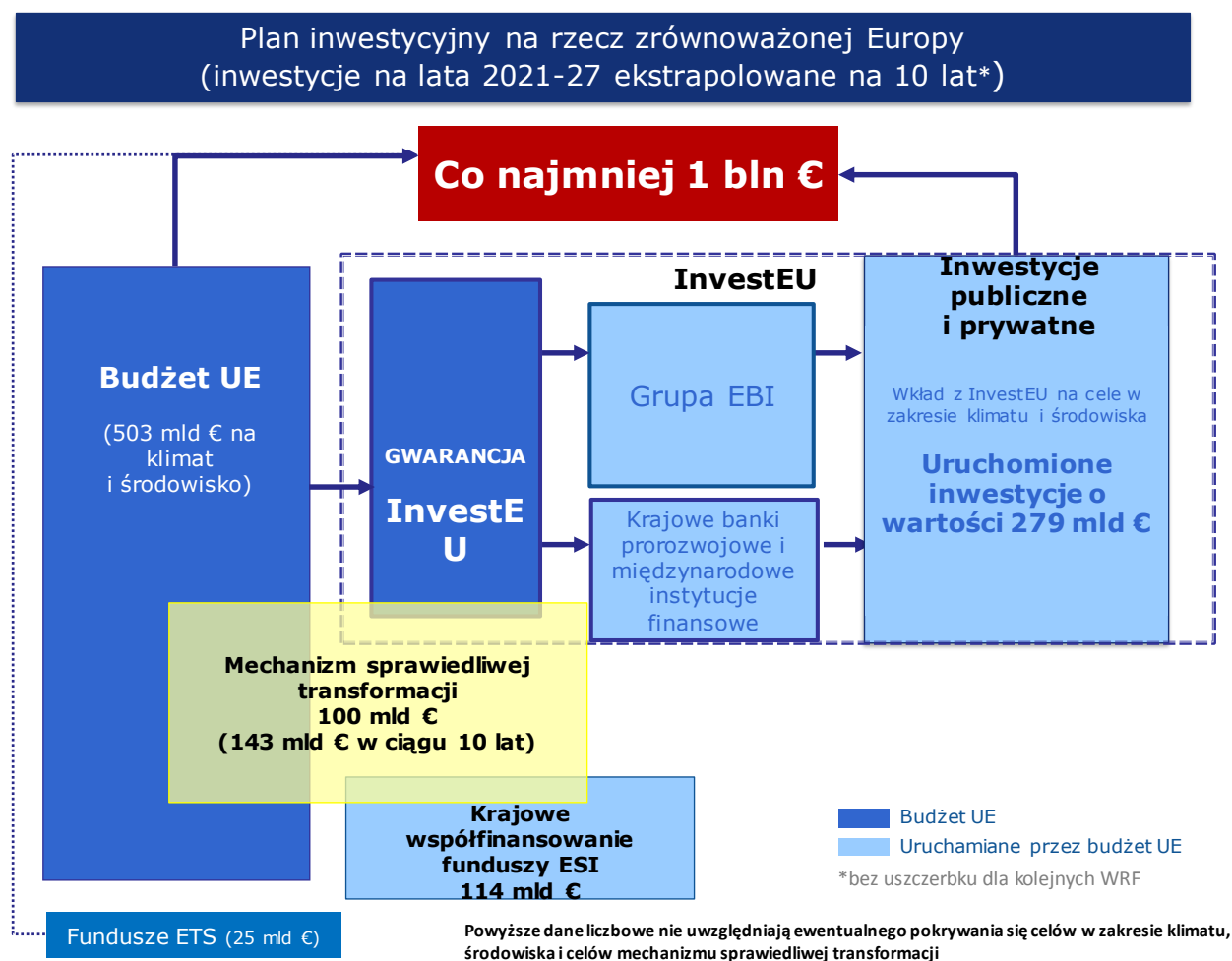
Energochłonne gałęzie przemysłu, takie jak produkcja stali, chemikaliów i cementu, są niezbędne gospodarce europejskiej, ponieważ wnoszą wkład w wiele kluczowych łańcuchów wartości. Należy koniecznie obniżyć emisyjność tego sektora i zmodernizować go. Zalecenia opublikowane przez grupę wysokiego szczebla ds. sektorów energochłonnych wskazują na zaangażowanie przemysłu w realizację tych celów¹. W zaleceniach tych opisano działania, które mogłyby spowodować wysyłanie odpowiednich sygnałów rynkowych w celu przyciągania do Europy nowych inwestycji, pomóc firmom wdrażać racjonalne pod względem kosztów ścieżki w kierunku neutralności klimatycznej i korzystać z nowych możliwości biznesowych w Europie i poza jej granicami. Zalecenia te koncentrują się również na potrzebie zapewnienia sprawiedliwej transformacji i analizują potrzeby w zakresie wyposażania pracowników w nowe umiejętności i pomagania społecznościom, które zależą od dotkniętych transformacją sektorów przemysłu, w radzeniu sobie z takimi zmianami. W urzeczywistnieniu Zielonego Ładu strategiczne znaczenie ma też kwestia zapewnienia zaopatrzenia w zrównoważone surowce niezbędne w dziedzinach czystych technologii i technologii cyfrowych.

¹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_19_6353

Nowy plan działania dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym pomoże, wraz ze strategią przemysłową, zmodernizować gospodarkę UE i korzystać – w UE i na świecie – z możliwości oferowanych przez gospodarkę o obiegu zamkniętym. Głównym celem nowych ram politycznych będzie wspieranie rozwoju – w UE i poza jej granicami – wiodących rynków produktów o zamkniętym cyklu życia i neutralnych dla klimatu, a także ukierunkowanie europejskiej gospodarki na maksymalne utrzymywanie wartości i ograniczenie do minimum wykorzystywania surowców pierwotnych. Plan działania będzie obejmował politykę „zrównoważonych produktów” zapewniającą, że w procesie projektowania produktów, w oparciu o porównywalne i możliwe do zweryfikowania dane, bierze się pod uwagę kwestie zrównoważoności i obiegu zamkniętego oraz kwestie ograniczania wpływu tych produktów – w trakcie ich cyklu życia – na środowisko i społeczeństwo. Priorytetem będzie ograniczanie zużycia materiałów i ich ponowne wykorzystywanie przed recyklingiem. Strategia ta będzie wspierać nowe modele biznesowe i ustanowi minimalne wymogi zapobiegające wprowadzaniu do obrotu w UE produktów szkodliwych dla środowiska. Wzmocni rozszerzoną odpowiedzialność producenta.

Transformacja w kierunku zrównoważonej i neutralnej dla klimatu gospodarki wymagać będzie znacznych inwestycji w całej Europie oraz silnego odzewu politycznego na wszystkich szczeblach. Szacuje się, że aby osiągnąć cele wyznaczone w zakresie klimatu i energii na okres do 2030 r., konieczne będą dodatkowe inwestycje w kwocie 260 mld euro rocznie, czyli około 1,5% PKB z 2018 r. Inwestycje te wymagać będą zmobilizowania zarówno sektora publicznego, jak i prywatnego. 14 stycznia Komisja przedstawiła plan inwestycyjny na rzecz Europejskiego Zielonego Ładu, by pomóc zaspokoić te potrzeby inwestycyjne (Rysunek 1). Co najmniej 25% długoterminowego budżetu UE powinno być przeznaczone na działania w dziedzinie klimatu, przy czym dalsze wsparcie zapewni Europejski Bank Inwestycyjny pełniący rolę europejskiego banku klimatycznego. Z myślą o tym, by sektor prywatny przyczyniał się do finansowania zielonej transformacji, Komisja przedstawi w 2020 r. odnowioną strategię na rzecz zrównoważonego finansowania.

Rysunek 1. Elementy finansowania w ramach planu inwestycyjnego na rzecz zrównoważonej Europy

Technologie cyfrowe są kluczowe dla osiągnięcia celów Zielonego Ładu w zakresie zrównoważonego rozwoju w wielu różnych sektorach. Komisja zamierza rozważyć, jak zapewnić przyspieszenie i zmaksymalizowanie wpływu polityk na zmianę klimatu, gospodarkę o obiegu zamkniętym i ochronę środowiska za pomocą technologii cyfrowych, takich jak sztuczna inteligencja, 5G, technologia *blockchain*, chmura obliczeniowa, technologie gromadzenia i przetwarzania danych na krawędzi sieci (ang. *edge computing*) oraz internet rzeczy. Technologie te mogą przyspieszyć integrację energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych na europejskich rynkach energii i skłonić konsumentów do oszczędzania energii. Digitalizacja daje również nowe możliwości monitorowania na odległość zanieczyszczenia wody i powietrza oraz monitorowania i optymalizacji wykorzystania energii i zasobów naturalnych. Jednocześnie Europie potrzebny jest sektor cyfrowy, w centrum którego będzie zrównoważony rozwój. W tym kontekście nowo przyjęta strategia cyfrowa zawiera środki na rzecz poprawy efektywności energetycznej i wyników gospodarki o obiegu zamkniętym w tym sektorze, począwszy od sieci szerokopasmowych po centra danych. Ponadto, w ramach wspomnianego powyżej planu działania dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym, Komisja planuje położyć szczególny nacisk na elektronikę i zająć się wymagającymi pilnych działań lukami istniejącymi w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym w odniesieniu do urządzeń elektronicznych.

W powyższym kontekście ministrowie ds. konkurencyjności proszeni są o omówienie kluczowych elementów proponowanego Europejskiego Zielonego Ładu i przeprowadzenie wymiany poglądów w oparciu o następujące pytania:

1. W jaki sposób unijne i krajowe polityki powinny wspierać wkład przemysłu w osiągnięcie założonego na 2050 r. celu urzeczywistnienia neutralności klimatycznej? Czy z myślą o osiągnięciu neutralności klimatycznej i innych celów Zielonego Ładu potrzebne są szczególne polityki i środki w kluczowych sektorach przemysłu?
2. W jakim stopniu zalecenia opublikowane przez grupę wysokiego szczebla ds. sektorów energochłonnych są zgodne z odpowiedziami na pytania (1) i (2)? Jakie działania i środki należy podjąć na szczeblu UE w celu zmniejszenia ryzyka ucieczki emisji?
3. W jaki sposób cyfryzacja może ułatwić i przyspieszyć przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym?
